

DN.97976

Nakkaş Safi

İsmail Ünver
(Ankara)

XV. Yüzyılda I. Mehmed ve II. Murad zamanlarında, bazı kaynaklara göre Fatih döneminde de yaşadığı bildirilen Nakkaş Şafi hakkındaki bilgiler yetersiz ve çelişkilidir. En büyük ve en önemli çelişki de şairin mahlasının son dönem yayınlarında karşımıza çıkan farklı okunuşlarıdır. Bu yüzden önce bu konu üzerinde durmak istiyoruz.

Mahlası

Yaklaşık elli yıl önceye kadar bu mahlas hep “Şafi” biçiminde yazılıp okunduğu hâlde sonradan “Şâfi”, “Şâfi” ve “Şaffi” okunuşları uydurulmuştur. Bu dikkatsizlik konumuz olan Bursalı nakkaş ve şair “Şafi” ile ondan bir süre sonra edebiyat ve tarih sahnesinde yerini alan, şiirde “Şâfi” mahlasını kullanan Cezerî Kâsım Paşa’nın karıştırılması sonucunu doğurmuştur. Doğrusu “Şafi” olan mahlasın gerektiğinde güvenle kullanılması beklenen bazı yayınlarda nasıl yazıldığını kronolojik olarak göstermeye çalışacağız:

Uzunçarşılı’nın *Osmanlı Tarihi*’nde “Şâfi”¹, Köprülü’nün *Türk Edebiyatı Tarihi*’nin ikinci baskısında “Şâfi”² Resimli *Türk Edebiyatı Tarihi*’nin indeksinde “Şâfi” yerine “Saffi”³, *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*’nde “Şâfi”⁴, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*’nde “Saffi”⁵, *Türk Dili ve*

¹ Ord. Prof.Dr. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.I, Ankara, 1972 (3.bs.), s.529.

² Ord.Prof.Dr. M. Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 1980 (2.bs.), (=Köprülü, *TET*), s.357. Köprülü’nün değişik eserlerinde ve *TET*’nin ilk baskısında hep doğru yazılmış olan bu mahlasın, ikinci baskının indeksinde ve metninde “Şâfi” olarak yazılmış olması, eserin 367. sayfasında Cezerî Kâsım Paşa’nın “Saffi” mahlasıyla anılması eseri yeni harflere çevirenlerin hatası olmalıdır.

³ Nihad Sami Banarlı, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, C.I, İstanbul, 1983 (=Banarlı *RTET*), s.469.

⁴ Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, C.4, İstanbul, 1987 (4.bs.), (Özkırımlı, *TE. Ans.*), s.1009.

⁵ Prof.Dr. Halûk İpekten (ve diğerleri), *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara, 1988 (=İpekten, *İsimler Sözlüğü*), s.409.